

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 04 Aralık 2019
Sayı : 985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu' nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 02.12.2019

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih : 09 Aralık 2019	Esas No: 2/2426

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
04 Aralık 2019
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
04 Aralık 2019
No: 576711
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Ceza Muhakemesi Hukukunda, mağdurların haklarının korunması ve suç faillerinin topluma kazandırılması amacıyla gelişen uzlaşma, mağdur ve failin, özgür iradeleriyle kabul etmeleri hâlinde, tarafsız bir üçüncü kişinin yardımıyla, suçtan ortaya çıkan sorunların çözümüne aktif olarak katıldıkları bir süreçtir. Uzlaşmada taraflar, mağdurun zararının giderilmesi hususunda bir anlaşmaya varmaya çalışırlar. Mağdurun zararının giderilmesi, mağdura bir miktar tazminat ödenmesi şeklinde olabileceği gibi, mağdur veya toplum için belirli bir kamu hizmetinde bulunulması şeklinde veya hukuka uygun başka herhangi bir edim şeklinde de olabilir.

Ceza adalet sistemimizde, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesiyle uzlaşmaya başvurulması olanaklı kılınmıştır. Uzlaştırmacının amacı, ceza adalet sisteminde, mağdurun yararlarının gözetilmesi, mağdurun tatmin edilmesi, suça karşı salt ceza yaptırımını uygulamak yerine zararın giderilmesi ve onarıma ağırlık verilmesidir. Ancak uzlaşma kurumunda, zararın giderilmesi ve onarım yanında ayrıca bir de moral unsur vardır. Bu nedenle uzlaşma, suçun faili bakımından cezanın "özel önleme" fonksiyonuna yardım ettiği gibi, mağdurun ve genel olarak kamunun da yararlarının korunmasını sağlar.

Bu kapsamda; gerekli eğitimler verilen ve yapılan sınavları başarı ile tamamlayan uzlaştırmacılar bu süreci ilkelere göre tamamlamak adına gerekli tüm özen ve dikkati göstermelidir. Uzlaştırmacılar bu faaliyetlerini yerine getirirken; kişisel uzlaşma becerilerini kullanmalı, tarafsız olmalı, taraflar açısından herhangi bir hak kaybına yol açacak iş ve işlemlerden kaçınmalıdır.

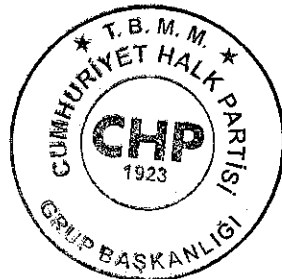
Bir uzlaştırmacının görevini gereği gibi yerine getirmesinin en asli unsuru da tarafsızlık ve bağımsızlık ilkesidir. Uzlaştırmacı, görevli olduğu dosya üzerinde tarafları ortak bir paydada buluşturma çabası içerisindeyken bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesine gerek taraflar gerek taraf vekilleri gerekse de hâkim-savcılar tarafından riayet edilmelidir.

Uzlaştırmacının tarafsızlığı ve bağımsızlığının korunması bu sürecin sağlıklı işleminde asli bir unsurdur. Nitekim Uzlaştırma süreci, kişilerin, etkin iletişim ve sorun çözme hünerlerini kullanma yoluyla, anlaşmazlıkları korkuya, baskıya ve cezalandırmaya dayalı olmayan bir ortamda çözmelerine imkân tanır.

Bu noktada belirtmek isteriz ki; 5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 253. Maddesinde düzenlenen "Uzlaştırma" hükümlerinin 14. Fıkrasında yer alan;

"Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir."

İfadesi uzlaştırmacının tarafsızlığını ve bağımsızlığına gölge düşürmektedir.

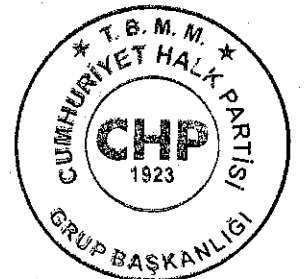

Yine bu maddenin uygulama şeklinin yer aldığı Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 31. Maddesinin 2. Fıkrası *"Uzlaşma sağlanabilmesi için birden fazla müzakere yapılabilir. Uzlastırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlastırmacıya uzlastırma müzakerelerinin kanuna uygun yürütülmesi amacıyla talimat verebilir."* İfadesiyle uzlastırmacının usul ile ilgili hususlarda Cumhuriyet Savcısı ile iletişim içinde olması ve onun tavsiyelerine uyması gerektiğini belirtmiştir.

Uygulama yönetmeliği *"...kanuna uygun yürütülmesi amacıyla talimat verebilir."* İfadesiyle esasen; cumhuriyet savcısının usule ilişkin olarak verdiği bilgi ve taleplere uygun davranması gerektiğinden bahsetmektedir.

Bu bağlamda ilgili Kanun'da yer alan *"...talimat verebilir."* ifadesi "emir vermek" gibi uygulamada ciddi sıkıntılara yol açabilecek bir tabirdir. Bu noktada; Kanun ile amaçlanan hedeflere ulaşılması için uzlastırmacının bağımsızlığının ve tarafsızlığının korunması gerekmektedir.

Sonuç itibariyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda yer alan "talimat verebilir" ifadesi uzlastırmacının bağımsızlık ve tarafsızlığına gölge düşürmekte, uzlastırma müessesine duyulan güveni azaltmakta ve ayrıca uzlastırmacılık ilkeleri ile örtüşmemektedir. Bu nedenle anılan ifadenin 5271 Sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'ndan çıkarılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile cumhuriyet savcısının uzlaştırmacıya talimat verme yetkisi kaldırılarak; uzlaştırmacının tarafsızlığının ve bağımsızlığının korunması amaçlanmaktadır. Bu şekilde gerek uzlaştırma müessesesi ile amaçlanan hedeflere daha etkili bir şekilde ulaşması gerekse de uzlaştırma müessesesine duyulan güven artırılacaktır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 04/12/2004 tarihli 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253'üncü Maddesinin 14'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(14) Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir.”

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

